

„Edinost“

haja enkrat na dan, razen nedelj in
sobot, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto	24 kron
za pol leta	12 „
za četrt leta	6 „
za en mesec	2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne odziva.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 avč.); sven Trsta pa po 8 stotink (4 avč.)

Telefon Str. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravištvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

O pangermanizmu pa panslavizmu.

II.

V prvem članku navedeni velikomemski listi sluti, da bi tudi drugi krogi utegnili vplivati na protigermansko politično novinsko delovanje in zato sumniči te kroge. Ta slutnja se je gotovo in najbolj porodila iz dejstva, da so tudi v višjih krogih avstrijskih začeli boljše premišljevanje o tem, kar se počenja v naših mejah in v Velikomemščiji v smislu Wolfvoev pa Schönererjevcev. Tužna bi bilo, ako bi tudi visoki in najvišji krogi ne zapazili ničesar, kar se vrši že toliko let. Takó pesimistično ne moremo misliti, da bi se poklicani faktorji ne zavedali tega, kar se za v krog njih vitalnih interesov.

Velikomemška propaganda je pa tudi lahko izvedela, da so n. pr. francoski in še kaki drugi publicisti šli neposredno v višje kroge tistih držav, katere so v svojem interesu dolžne gledati, da bi Avstrija ne trpela škode od zunaj in v svoji geografski obsebnosti. Ni čuda torej, ako se nemški list spominja tudi takih strani, kjer se duh oživlja proti vsenemškemu stremljenju.

Najslabše pa jo je ta list pogodil, ako primerja propagando pangermansko s panslavistično in trdi, da panslavizem ima večjo moč na dotične vlade, nego pa pangermanizem.

Tu so se zares le vjeli. Naj trdijo in lažejo o panslavizmu, kar in kolikor koli, toliko je vendar danes z dejstvi dokazano in tudi zgodovinska resnica, da panslavizem v obče ni političski, in da kolikor je bil ali še hoče biti, počeva v Evropi jedino in izključno — Turčijo. Tu je hotel in hoče osloboditi podjarmljene narode in v obče izpodkopati tla bolnemu možu. Ta tendencija je v resnici civilizatorična.

Ruski in vsakateri današnji panslavizem se ne razteza politički na druge države in gleda na balkanske narode je politički sam popolnoma — nesebičen. On zahteva namreč, da balkanski narodi pripadajo sami sebi, in da dobe vse pogoje za svoj samostalni razvoj. Balkan naj pripada balkanskim narodom! To je geslo vsega današnjega političkega panslavizma, in v tem se sлага tudi dejanska ruska politika in se danes zлага tudi Avstrija, ki se je sporazumela z Rusijo za dosedanje stanje na Balkanu in se poteza takisto v soglasju z Avstrijo le za to,

da bi se v turških deželah, ki se niso še iztrgale izpod turškega jarma, uvedle reforme.

Na vse-druge strani je slovanski panslavizem kulturnega značaja: vse, kar želi, je to, da bi se slovansko duševno življenje okrepilo s skupnimi kulturnimi vezmi slovanskih posameznih narodov.

Vse drugo pa je s pangermanizmom. On je bil od začetka in je ostal nadalje agresiven: agresiven v političkem pomenu. Vprašajmo se le: kakó se je vstvarila današnja Nemčija? Ali ne s pograbljenjem raznih evropskih držav ali dežel? Kdo se je združil proti Avstriji, da je imela hkratno vojno z Italijo in Nemčijo?! Kdo je pobral Alžasko in Lotaringijo? Kdo razgláša potrebo povečanja Nemčije v smislu nekdanjih Karolingov in Hohenstaufov?! Kdo razgláša potrebo carinske zveze Nemčije z Avstrijo?! Kdo si hoče priklopiti eislitavske dežele, ki so slučajno pripadale pokopanemu Nemškemu Bundu?

Ali je od Rusije slišati kaj podobnega, ali celo jednakega?

Na taka vprašanja naj odgovore branjelci nedolžnega jagnjeta v naročjih pangermanizma! Mogli bi jih staviti še več gledé na pangermanske namere proti Rusiji, na Balkanu in v Mali Aziji; a opustimo to, ker je vse predobro znano, da si se zaščitniki pangermanizma delajo slepe.

Kar se tiče vprašanja, ali nemške vlade poštevajo moč pangermanizma, je zgodovina v prošlem stoletju odgovorila tudi na to vprašanje. Pisatelji, turnerji, peveči, ekonomski, visokošolci in vsake vrste teoretiki so pripravljali pot nemškemu združenju in nadržem za oškodovanje drugih držav. In ko je bilo vse ognjeno, je poknilo, ker so vlade same bile istega mišljenja. Obče mišljenje v smislu pangermanskem je torej vplivalo na nemške vlade, kakor so se te pripravljale za iste namere in cilje.

Kaj je pa z močjo panslavizma? Da, tudi on je pokazal in pokaže še svojo moč; ali kakó? Panslavizem se ni vrgel in senoče vreči na civilizovane države in narode; njemu ni za pograbljenje tega, kar je, v smislu današnje civilizacije, kolikor toliko v redu; on si misli in se nadeja, da v civilizovanih državah in med ariškimi narodi bodo sami od sebe koncem koncev to-

liko trezni in pametni, da ne pomore drug drugega, temveč da se bodo povspeševali vzajemno v kulturnem delu in razvijanju. Naj si bo tudi preoptimističen gledé na vse to, kar se dogaja in vrši na škodo malih samostalnih in nesamostalnih slovanskih narodov, vendar je zgodovinski faktum, da niti politički panslavizem ne podira in ruši civilizovanih držav in njih skupin. Toliko manj dela to in bo izvrševal nepolitiški, na kulturna vprašanja omejeni panslavizem.

V kvalifikaciji stremljenj pangermanizma in panslavizma je torej principiálna, veličanska razlika, katera je človeštvu dana v premišljevanje, in katera govori jasno in glasno Slovanom le na korist. Dosedanja zgodovina že uči, da slovansko obče delovanje more biti človeštvu le na potolaženje. Takó postopa Rusija celo med nižimi plemeni v Aziji, in tako bo postopalo Slovanstvo, kolikor bi ga ne zavedli zahipno drugi vplivi, tudi v bodoče.

Kdo prinaša torej med narode človeštva dostojno civilizacijo: pangermanizem ali panslavizem? Katera teh vrst se vsiljuje narodom, tudi takim, ki niso potrebni civiliziranja od tuje strani? Kako postopajo nemške stranke v Avstriji? Kdo brani malemu narodiču slovenskemu zasnovati na slovenskih tleh reven gimnazij z domačim jezikom? Kdo se brani, da bi Čehi dobili drugo vseučilišče v Moravi ali tu in tam potrebnih srednjih šol? Oj, kako nizko je mišljenje tistih, ki ariškemu slovanskemu plemenu zabranjujejo najpotrebnejša kulturna sredstva!

Zgodovina politična in kulturna bo govorila, kako nemški pangermanisti postopajo s slovanskimi množicami v Avstriji in tudi v Nemčiji, kar se dostaje tamošnjih Poljakov.

Moč more, kakor smo rekli, zadobiti tudi panslavizem, a njegovo stremljenje se je razločevalo in se bo nadalje razločevalo od pangermanizma kakor noč in dan. Panslavizem je nepolitiški, neagresiven, in kjer deluje, ne podjarmlja civilizovanih držav in dežel, pač pa hoče slovanskim narodom privoščiti dostojno civilizacijo ter jih pospeševati v vsem plemenitem, kulturnem, moč dajočem stremljenju. Panslavizma se Avstriji ni treba bati, kakor pangermanizma, o katerem govoré očitna dejstva, kako se vede nasproti Avstro-Ogerski. Panslavizem katere-koli kategorije se bo le radoval, ako avstrijske vlade zmagajo tiste zavire, katere se jim stavlja ob izvrševanju narodne jednakopravnosti na-

sproti šibkim in zanemarjenim narodom v državi. Ruski panslavizem pošilja Burom simpatije in pomoč, a on se nadeja, da s slovanskimi narodi ne bo nobena avstrijska vlada postopala tako, kakor germanska Anglija z Buri. Avstrijske vlade pa vedo iz dejstev, česa morejo pričakovati na jedni strani od še toliko očrjenega panslavizma, in na drugi od očitno delujočega pangermanizma. »Panslavizem« se je postavil na stražo v družbi s francoskim »šovinizmom«, da bi se Avstrija ohranila nedotaknena od zunaj, a da bi, kljub pangermanizmu, napravila red tudi na znotraj.

Fr. Podgornik.

IV. Vsesokolski shod v Pragi.

(Dalje.)

Ljudska slavnost na razstavi-nem prostoru. Množice Pražanov, ki so v soboto romale v Holešovice, bile so nepregledne. Ljudstvo se je največ namerilo na Belvedere, kjer so se podučirali sokoli. Kdor ni prišel pravočasno, ni dobil ne prostora in tudi ne kosčka kruha v tamkajšnjih restavracijah, če tudi so bile te dobro obložene z vsem. O mraku so prižgali nešteto lampijonov in so zažigali krasne umetelne ognje.

O povratku je bila grozna gnječa okoli vozov električnega tramwaya, katerim je bilo seveda nemogoče sprejeti vse te neštete množice ljudstva.

Javna telovadba na belvederu bila je nekaj nepričakovano velikanskega. Ogromen prostor, kjer se je ista vršila (100 m. širok in 150 m. dolg) nudil je gledalcu diven prizor. V sredini istega bil je paviljon za godbo, na desni in levi pa velikanski odrzi gledalce. Vse prostor, na katerem stoji 30.000 gledalcev, bil je okrašen z zastavami. Pogled na vse to je moral globoko pretresti v dušo vsakega Slovana, ki se je čutil tam velikega, slobodnega in mogočnega. Na telovadbi so se posebno izkazali Francozi in Poljaki. Na vsem ogromnem prostoru je bilo kakih 40.000 ljudi, dvakrat toliko pa jih je moralo ostati zunaj, ker niso dobili več prostora. Ko so se zaporedoma prikazovali častni gostje posamičnih slovanskih narodov, navstajalo je velikansko navdušenje in je bila vsaka narodnost posebej pozdravljena; osobito Poljaki in pozneje Francozi, ki so prišli v družbi mestnega sveta praškega. Telovadba se je pričela z nastopom 6000 čeških sokolov, temu nastopu je sledil nastop mladega naraščaja, 3600 telovadcev, in za temi 1000 telovadk. Pozneje so se vrstili telovadci drugih narodnosti. Vsa telovadba se je vršila tako precizno in točno, da so bili gledalci upravi očarani.

(Pride še.)

Politični pregled.

V TRSTU, dne 3. julija 1901.

Vprašanje sedeža deželnega zbora istrskega. Deželni zbor istrski je nomad; potovati mora od mesta do mesta. Da tako stanje ni v prilog delavnosti deželnega parlamenta, to treba priznati.

V interesu dežele bi bilo torej, ako bi se vprašanje sedeža deželnega zbora rešilo že enkrat. Ali kdo naj je reši?! Najnaravneje bi bilo, ako bi je rešil deželni zbor sam. Ali ta je nesposoben v to ob obstoječih razmerah. Dvojna bi mu bila pot. Alj da vsi skupaj zaprosijo cesarja, naj ostane vse pri starem, in naj se deželni zbor sklicuje v Poreč in ne drugam; ali pa bi vsi skupaj zaprosili, naj se določi katero drugo mesto. Potem bi morali primerno premeniti paragrafe dežel-

PODLISTEK

V sosedstvu.

Hrvatski episkop Šandor Gjalaki. — Prevel M. C. — t. 6.

— A zakaj niso frajlice doveli seboj? — je vprašal oče na stopnicah.

— A, za take mlade peršone je najboljše, ako ostanejo doma. Ali glej, glej, gospoda sosed: on tudi vprašuje za mlado punico! — in nebala je s smehom.

Bila je to naša sosedka, kajti komaj kake četrt ure dalje je ležalo njeno imetje Drago-slavec. Imenovala se je Barbara Kartinotić, ali kakor se je pozneje — po odpravi tlake in prihoda nemške vlade — redno pisala: Barba plemenita Kartinotić, rojena plemenita Vukić. Na vozu sedeča se je zdela visoka, v resnici pa je bila bolj nizka starka, dosti neokretna in težka, okrogla in rudeča v licu, z malima drobnima brezbarvnima očesima, ki sta izgledali včasih kakor zeleni, včasih kakor sivi. Obrvij nad njima skoro ni bilo, pa kakor da jo je narava hotela odškodovati drugače, dala jej je pod obili račji nos nad oškima ustnicama celo šest sivih las, da je bilo to kakor pravi pravcati brčići. Moglo jej

je biti že nad 60 let, ali od čvrstih četverooglatih velikih in rumenih zob jej ni manjkalo nijeden. Bila je nad štirideset let poročena v Drago-slavec, a že nad 20 let udova, pa je morala sama voditi gospodarstvo malega ali lepega imetja. A vodila je je tako, da je imela vsikdar krasne goveje živine in lepih konj, a kar je glavno — ni imela ni novčiča dolga, kar mnogo pomenja v žalostnih razmerah tužne naše Hrvatske, od nekaj toli zane-marjene od povsodi. Ali ona je bila vedno ne le marljiva hišna gospodinja, ampak tudi energična žena. Še za časa tlake je ono malo kmetov, kar jih je spadalo Drago-slavcu, znala trdneje držati na uzdi, nego vsa ostala gos-poda, in tudi če so bili ti najcenitnejši in naj-razbrzdanejši kmetje. Rojstne svoje dece ni imela, zato pa je vsikdar imela pri sebi kako devojko iz svojega sorodstva. Na prvi mah je delala utis trde, jezne in neusmiljene duše, v resnici pa je bila dobra, pomagala je siro-tam, kjer je le mogla.

Moja mati je ni imela posebno rada. Temu vzrok ni bil v tem, da Barbara ni bila ravno najizobraženeja. Le za silo je znala nekaj pisati in čitati. Ampak vzrok je bil v tem, da je gospa Barbara imela oster, jako oster jezik, in ta ostrí jezik je hotela večno

brusiti. Na daleč in na široko ni bilo nikogar, ne od gospode, ne od kmetov, ki bi ne bil prišel pod to ostrino. Skoro isto zanimanje, ki je je imela za svoja žrebeta, svoje junce, za svoje goske in purane, je imela tudi za vse ljudi v okolici — za njihove dolgove, njihove zabave, njihove veselice in posebno za tisto stran, katero Francoz stavlja v »chronique scandaleuse«. No, v tem ni bilo toliko hudobije, kolikor potrebe, da se jej duh peča s čem. Malce hudobne primese je bilo le proti onim, o katerih je menila, da bi mogli imeti povoda, da se drže za bolje in više od nje, ki pa nimajo podlage v to v mnogo večem imetju, ali v mnogo odličnejem rodu, ali pa v visoki službi. Nasproti jako bogatim ljudem, nasproti jako visoki aristokraciji in nasproti veliki gospodi ni občutila nikakega srda. To jezo je občutila, in temu primerno »brusila svoj jezik«, proti onim, ki niso bili jako bogati, ni grofi ali baroni, ni vsaj »vicekomeši«, a jim je ipak morala priznavati v duši, da so vendar nekaj bolji in fineji od nje. Taki ljudje so slabo izhajali pri njej!

(Pride še.)

nega reda in reči: deželni zbor se redno shaja, ne v Poreču, ampak tu in tu; sedež deželnemu odboru in deželnim uradom ni več v Poreču, ampak tu in tu!

Ali, kakor rečeno: deželni zbor ne bi se mogel zložiti za tako in tako rešitev tega vprašanja. Za to, da bi deželni zbor za vedno ostal v Poreču, ne bi nikakor glasovalo niti tričetrst poslancev, kamo-li vsi. Kajti tudi mnogim italijanskim poslancem bi bolj uga-jalo — njih lastno bivališče! Istotako bi se ne mogli združiti za katero drugo mesto. In tudi, ko bi bili Italijani zlozni med seboj, ne bi mogli premeniti zakona, ker jih je pre-malo brez naših poslancev. Ti razlogi so doveli dra. Laginjo do tega, da je pred-sedništvu deželnega zbora izročil predlog, naj bi deželni zbor prepustil državnemu zboru rešitev tega vprašanja. Ta predlog je podpi-sal jedini dr. Laginja. Vzrok, da drugi hr-varski in slovenski poslanci niso podpisali, je bil ta, da ne bi Italijani mogli reči, da je to strankarska stvar in da je predlog naperjen proti večini deželnega zbora.

Vprašanje je sedaj, da-li ima državni zbor pravico odločati v tem vprašanju.

S tem vprašanjem se bavi »Naša Sloga« in podaje dokaz, da državni zbor ima to pravico.

Najprej povdarja, da je to gola neum-nost, ako kdo sedaj govori o kakem »zako-nitem« sedežu deželnega zbora. Tako neum-nost je izrekel deželni glavar Campitelli v otvoritveni seji. Po zakonu ima cesar pravico sklicati deželni zbor tja, kamor se mu zdi primerno. »Zakoniti sedež« je torej lahko vsako mesto ali vsaka vas Istre. Bedastoča je torej, ako se govori o nezakonitosti, če dež. zbor ni bil sklican v Poreč!!

V Laginjevem predlogu je naveden §. 12 zakona od 21. decembra 1867, št. 141. drž. zakona, ki odreja, da deželni zbor more nekatere posle prepustiti državnemu zboru v rešenje. Zadoščalo bi torej, da se deželni zbor istrski le po večini odloči za to, da se po-služi tega ustavnega zakona in da prepusti dunajskemu parlamentu, naj on, ako se mu zdi, premeni §. 9 in 16 deželnega reda za Primorje, ki govorita o mestu deželnega zbora in o rednem bivališču deželnih odbornikov — dež. odbora. S temi bi bili italijanski po-slanci rešeni iz velike zadrege, kajti, ako bi oni sami odločili za eno mesto, skočila bi nanje tri druga. Poleg gori navedenega §. 12 zakona od 21. decembra 1867 pa imamo že tudi precedenčni slučaj — in ravno glede Istre —, ko je deželni zbor prepustil držav-nemu zboru rešitev vprašanja, ki bi se bilo moralo rešiti v deželnem zboru. To je zakon od 11. marea 1875, št. 29. drž. zakonika, o prireditvi novih zemljiških knjig in o ure-ditvi istih. V uvodu tega zakona pravi cesar izrečno, da ga izdaja s dovoljenjem obeh zbornic, ker je deželni zbor istrski po §. 12 temeljnega državnega zakona od 21. decembra 1867 po-veril parlamentu, naj on ustvari zakon o zemljiških knjigah!! — Če je torej italijanska večina prepustila du-najskemu parlamentu, da ustvari za Istro toli znamenit zakon, kakor je ta o zemljiških knjigah, more tudi mirne duše poveriti par-lamentu to odločitev, kje bodi redno zbira-lišče deželnega zbora! Hvalevredno je torej, da se je na naši strani našel človek, ki pred-laga najlaglji in najprimernejši način za odlo-čitev, kam se redno sklicuje deželni zbor istrski!!

Deželni zbori. Kranjski. V seji dne 1. julij: je deželni glavar odgovarjal na interpelacijo posl. Božiča zaradi žirovske ceste. Čim bo izvršena uravnava Račeve in Sore — v kar je že izdelan glavni projekt — najme deželni odbor inženjerja, da izdela načrt za cesto. — Predlog poslancea Pfei-ferja za primerno podporo vasi Vel. Mra-ševa, kjer je bil velik požar so odkazali fi-nančnemu odseku. Posl. Šubic je poročal o raznih prošnjah, posl. Lenarčič o kme-tijskih razmerah v deželi (naslov: deželna kultura). Kmetijstvo hira, na čemer je krivo tudi izseljevanje v Ameriko. Deželni pred-sednik baron Hein je odgovarjal, da izse-ljevanja ni možno omejiti s policijskimi sred-stvi, ampak treba odpraviti vzroke. Povzdi-gniti treba kmetijstvo, da bo lahko bolje plačevalo delavce. Pa tudi industrijo treba povzdigniti z izkoriščevanjem vodnih moči in zemeljskih zakladov. Če bodo delavcem dani boljši življenjski pogoji, kmetijstvu pa dosti konsumentov, pa poneha izseljevanje. V splošno debato so posegli posl. Šubic, Povše, Luckmann, Žitnik in Zelen. Posl. Božič

je vprašal, kaj je z ustanovitvijo dež. zava-rovalnice. Molč o tem se mu zdi sumljiv. Posl. Povše je izjavil, da zavarovalnice, kakor je bila predlagana, ni mo-goče osnovati. Sploh ni misliti na tako zavarovalnico, dokler ne bo zakona za pri-silno zavarovanje. V podrobnih debati je bilo stavljeno več resolucij in predlogov za pov-speševanje kmetijstva in industrije. Debat o deželni kulturi bodo nadaljevali v prihod-nji seji.

Niže-Avstrijski. Posl. Pirko je stavljal nujen predlog, s katerim se dež. odbor pooblašča, da čim prej sestavi program za uravnavo rek in hudoournikov, da v namen realiziranja stopi v dogovore z vlado in da slednjič sporoči deželnemu zboru. Nujnost predloga je bila vsprejeta. Potem je sklenil deželni zbor, pozvati vlado, da je o sklepa-nju novih trgovinskih pogodb v letu 1903 glede vin brez izjeme ostati pri carini 20 gld. v zlatu per hekto-liter in zlasti da ni nikomur dovoliti ni-kake olajšave pod minimumom carinarskega postavka.

Znamenita petindvajsetletnica. Včeraj je minolo 25 let, odkar je bilo usta-novljeno upravno sodišče na Dunaju. Tem povodom je bila slovesna služba božja, potem pa so se svetovaleci tega sodišča zbrali v slav-nostno sejo, v kateri je predsednik grof Schönborn imel primeren govor. Govornik je izvajal, kolikoga pomena je sodišče za pravo-sodstvo v Avstriji.

Poraz krščanskih socialistov na Dunaju. Včeraj se je vršila dopolnilna de-želnozborska volitev za okraj Favoriten na Dunaju. Zmagal je socialni demokrat dr. Adler s 4298 glasovi proti 4125. Seveda ni dvomiti, da so vse krščanskim socialistom nasprotnne stranke glasovale za Adlerja.

V političnem življenju Anglije se pripravljala znamenita sprememba. Tiste pravi-čne, ugledne liberalne stranke, kateri je nekdanj načeloval mož pravičnosti, kakoršnjih je malo porodil angleški narod, nepozabni Gladstone, tiste stranke — ni več. Razdelila se je na dvoje. To dejstvo je že samo na sebi obžalovati; tem bolj pa, radi vzrokov in prilike, ki so delovali tu. Da je stranka ostala zvesta preslavnim tradicijam Gladstonea, morala bi stati na strani Burrov. Ali jeden nje del, pod vodstvom Asquitha, se je pridružil konser-vativcem in odreka južno-afriškima republi-kama pravico do samostojnosti, dočim je drugi del, pod vodstvom Campbell-Bannermana, ostal zvest svoji minulosti ter obsoja zločinsko vojno v južni Afriki. Ker pa je Asquith sedaj vsprejel povabilo na neki banket, kjer ga ho-čejo proslavljati, občuti to poslednja struja libe-ralne stranke kakor demonstracijo proti njej in danes je skero gotova stvar, da nekdanje liberalne stranke na Angležkem — ni več.

Tržaške vesti.

Gospod Fran Kalister, znani sloven-ski mecen v Trstu, poslal je podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju pet tisoč kron kakor donesek k glavnici z naredbi, da se razdele samo vsakoletne obre-sti mej podpore potrebne slovenske visoko-šolce na Dunaju. To je do sedaj največje darilo, ki ga je prejelo to društvo. Iskrena hvala vrlemu domoljubi! — Za odbor pod-pornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju: Jak. Pukl, predsednik.

Osebnost vest. Danes predpoludne se je odpeljal po železnici proti Gorici g. župnik rojanski don Giuseppe Jurizza.

O župniku Jurizzi podaja »Naša Sloga« nastopno sliko:

Župnik Jurizza se menda drži prego-vora, da gorje volku, za katerim ne lajejo psi, in junaku, o katerem ne govori svet. Sicer bi mu moralo biti že zoperno, da vedno govore o njem italijanski in slovenski novi-narji. Sin čisto slovenskih roditeljev, odgojen v italijanskem duhu, se je popolnoma odtujil svojemu narodu. Le z zato je bil od magi-strata imenovan župnikom v Rojanu. Raz-merno jako mlad za to mesto, ponosen in ohol, zaljubljen sam v-a-se, mislil je, da je popolnoma dosegel svoj namen. Tržaški Židje ga niso imenovali župnikom v to, da bi v župniji delal po predpisih katoliške cerkve in v njenem duhu, ampak, da bi poitalijančil rojanske Slovence, da bo agentom tržaškega magistrata in lažilberalne stranke italijanske. Takoj ob nastopu svoje službe se je zameril ogromni večini svojih župljanov, ker je malo po malem začel odpravljati vse, kar se je molilo in pevalo slovenski. Mesto slovenskega

je uvajal latinsko in italijansko. Tudi itali-jansko propoved je uvel. Židovski listi so povzdigali župnika Jurizzo — radi »patrijo-tičnega« delovanja njegovega — v sam na-ročaj očeta Abrahama. Danes ga ni v Trstu med lažilberale in Židi bolj priljubljenega duhovnika, nego-li župnik Jurizza. Isti rabin i in viši rabin sami izginjajo pred svetlim licem mladega in lepega župnika.

Potem pripoveduje »Naša Sloga«, kako se slovenski župljani dolgo mirno gledali Jurčeve novotarije; kako so začeli potem mrmrati bolj in bolj, kako so se zanje zavzeli slovenski listi, zahtevaje od župnika Jurizze, naj spoštuje običaje, ki jih je našel v svoji cerkvi; kako župnik ni nič maral za to ter hodil dalje svoja pota veselega in zado-voljnega lica, ker so mu tržaški Židje in Ži-dovke klicali: bravo, bravo; kako so žup-ljani bolj tožili na ordinarijatu; kako so jih tam vedno tolažili in prosili, naj potrpe, češ: bo že bolje; kako so potrpeeli mesece in me-sece, ne da bi bilo postalo bolje, ker župnik Jurizza ve, da ima za seboj magistrat in židovsko novinstvo; in kako so si slednjič župljani jeli pomagati sami s sklepom, da prestopijo v unijatstvo.

Sedaj se le so se ordinarijatu jelo odpi-rati oči, sedaj se le so videli, kaj more sicer dobro in pobožno ljudstvo v svojem obupu. Sedaj se le so začeli resneje pritiskati na Ju-rizzo, ali le-ta se ni oziral na to, kar mu je prihajalo od ordinarijata ter je govoril od-ločno: Tu sem jaz gospodar! Proti ukorom in ukazom ordinarijata je pošiljal pritožbe naravnosti v Rim. On se ne boji nikogar, ker ve, da so Židje vsemogoči v Trstu.

Gospodje na ordinarijatu si razbijajo glave, kaj bi z odpornim župnikom. Konečno so se odločili težkim srem za suspendiranje a divinis. Ta korak je izzval v italijanskem ta-boru pravi vihar. Nemudoma se je sešla de-legacija mestnega zastopa, so odposlali k škofu ravnatelja mestnih uradov, in so storili več važnih sklepov, ki pa ostanejo tajni za sedaj. Židovsko novinstvo, posebno pa »Pic-colo« grozi škofu, da bo moral odsto-piti, da se mu dogodi kakor pokojnemu Glavini, da on nima ukazovati tu itd. itd.

»Naša Sloga« zaključuje:

Boleti mora vse to presvetlega škofa Šterka, ko mu te grenke kroglice pripravlj-a njega miljenec in ljubljene-c Jurizza, ki ga je za njegovega škofovanja obi-skaval celó v Krku, ki spada v četo onih reformatorjev, ki hočejo vse polatiniti tam, kjer ne morejo poitalijančiti in ki imajo tudi danes odločilno besedo na škofijskem ordinarijatu!

»Magari če ga obesijo« — ne odjenja moj sin! Tako je zardil te dni logaški oče velikega Italijana Jurizze, zabelivši to »kr-ščansko« prisego s ploho — ščavov!!

Ali so — »krščanski«! Na temeljiti odgovor, ki ga je prejel »Amico« v »Edi-nosti«, ne ve odgovoriti družega, nego to-le: »Izrazimo svoje iskreno obžalovanje na dej-stvu, da mestni zavod na Konkonalu ni še dovršen, in da jim (urednikom »Edinosti«) ne moremo še priporočiti brezplačnega stano-vanja v tisti palači, kjer bi mogli tako lepo obhodovali slovenski Trst. Dokler tisto po-slopje ne bo dozidano, svetujemo jim v njih interesu in v interesu njihove stvari, naj se parkrat predstavijo tisti celebriteti, ki je — dr. Canestrini«. Tako »Amico«. Pošilja nas v no-rišnico in h Canestriniju. Najbolje je, da take izbruhe kar ponatiskujejo, ker se v njih naj-izraziteje odsvita — krščansko mišljenje in čutstvovanje duhovskih reformatorjev tržaških! Če komu ne morejo odgovarjati, ga progl-ašajo za — norea! Duhovniki, ki svoje kri-stijanstvo in latinstvo dokazujejo s tem, da v papežu vidijo — Italijana, taki ljudje bi ho-teli druge proglašati za blazne...! Morda bi gospodje dobro storili, ako bi nekoliko več skrbeli za svoje lastno duševno stanje?!!

Da-li so gospodje okolo »Primorskega lista« še tako zadovoljni se svojimi »vrlimi soboritelji za krščanske resnice?! Če so, po-tem pa bi se že morali tudi oni oglasiti se svojo vizitnico v — župnem dvorcu v Rojanu!

Praznik sv. Cirila in Metoda. Opo-zarjamo še jekokrat rojake in častilce naših slovenskih apostolov, da bo v petek praznik sv. bratov Cirila in Metoda in jih pozivljamo, naj jutri, na predvečer tega, za nas velepo-membnega praznika, razsvetle svoja biva-lišča!

Prošnja. Tržaške dame so naprošene najuljudneje, da bi blagohotno podarile kaj

sladčice ali malinovec za otroški vrtec v Rocolu. Pogostili bi z istimi šolske otroke na dan veselice, katera bo dne 7. julija v otroškem vrtcu.

Znano je, da smo vsako leto več ali manj pogostili šolske otroke na imendan na-ših bratov sv. Cirila in Metoda.

Letos pa ne moremo tega, radi gmotnega stanja družbe. Zategadelj pa se obračamo do rodoljubnih dam, da one podaré kako ma-lenkost, da bi vsaj otroke otroškega vrtea mogli skromno pogostiti, posebno, ker je vrtec na novo ustanovljen.

Darove je prinesli ali doposlali v Ni-kolajevo društvo, ulica Stadion št. 19.

Bedasti izbruhi jeze izdajice. Te dni se razpošiljajo po abecednem redu tiskovine »nar. doma« onim, ki so smatrani za Slovane.

Pri tolikih imenih se dogaja lahko, da prejme te tiskovine eden ali drugi, ki nosi popolno slovensko ime, a je najzagrizenejši naš nasprotnik!

Taki ljudje, ako so v normalnem stanju, vračajo tiskovine z opazko: »ne sprejemem«, — česar se jim ne more zameriti.

Zameriti pa moramo nekemu gosp. du-hovniku, ki je zapisal na omot »retour«, a si je vendar pridržal pravila »Narodnega doma«! Čemu mu bodo pravila, ako ga je pošiljatev tako pekla, da je ni mogel obdr-žati na svojem domu: v ulici Molin piccolo šte. 5.?!

Neki Katalan, sin okoličanskih starišev, je prečrtal ves slovenski naslov ter napisal istega v laškem jeziku, pokva-rivši priimek v Catalan mesto pravičnega Katalan! — Dober tek!

Neki drugi junak je pa obdržal dolo-čeno mu kouveto z naslovom, porabivši za povrnitev tiskovin ono drugo, ki se dostavlja vsem za odgovor društvu. Potrošil je 6 sto-tink ali se je za to »grozno« maščeval! Za-pisal je namreč na vse tiskovine po kako la-honsko neumnost, kar priča, da je mož po-turica in ne pravi Turk!

»Nella patria de Rossetti non se parla che italian«, »se piše Trije-ste in ne Trst«, »pojte v Ljubljano zidati Narodni dom«, take so smrdljive cvetke — velikega norca!!

To so glasovi ogorčenja — seveda neumnega ogorčenja, ker pametni ljudje ne delajo — neumnosti; zato rečemo le: »Le škripajte z zobmi itd.!!«

Nadaljnji deležniki »Narodnega doma v Trstu«:

36. g. Anton Miklaveč, Sv. Mar. Magda-lena Spodnja št. 447;

37. g. Ivan Kokalj, c. kr. carinski ofi-cijal v Trstu.

Živeli posnemalci!

Pravda Mauroner-Giberti proti Mau-roner-Stengle. (Dalje.) Govor zastopnika to-žiteljice Eme Mauroner-Giberti, odvetnika dr. G. Gregorina, na glavni razpravi se je glasil:

Slavni sodni dvor! Ko sem sprejel za-stopstvo današnje tožiteljice, bil sem si svest, da sem si naložil težko nalogo in da se bom moral boriti z velikimi zaprekami, da dose-žem cilj, katerega mi je naznačila tožiteljica. Kljub temu sem dobil pogum v to, ker sem bil prepričan, da je zahteva moje varovanje pravična, vsled česar sem se nadejal, da pre-pričam o tem tudi gospode sodnike, ki bodo pozvani da odločijo o tej tožbi. Sedaj pa, ko sem spoznal vse dokaze, prepričan sem še bolj, da zastopam pravično stvar in imam trdno upanje, da se tudi vi gospodje sodniki pri-družite mojemu prepričanju in da ustrežete zahtevam tožbe. — Res je sicer, da so obto-ženci skušali, bi dokazali, da se je misel o skle-panju vitilacija porodila v glavi tožiteljice, ki je bila takrat še n e d o l e t n a i n j e k o m a j o z d r a v i l a p o s v o j i v e č n e g o d e s e t l e t n i b o l e z n i, a l i v i g o s p o d j e s o d n i k i, k i m o r e t e i n m o r a t e s o d i t i p o s v o j e m s l o b o d n e m p r e p r i č a n j u, g o t o v o n e b o s t e m o g l i t e g a v e r j e t i, u p o š t e v a j e v s e o k o l n o s t i, k i s o s e p o j a v i l e t e k o m r a z p r a v e i n k i d i- r e k t n o a l i i n d i r e k t n o d o k a z u j e j o i z v a j a n j a t o- ž i t e l j i c e, o b s e ž e n a v t o ž b i. N e r e s n i č n o i n n e- m o g o č e j e, d a b i s e i d e j a z a s k l e p p o g o d b e o v i t i l a c i j u, s k a t e r o s e k a k a o s e b a p o p o l n o m a o d r e k a v s e m u p r e m o ž e n j u, p o r o d i l a v g l a v i n e d o l e t n e d e k l e e, k i j e b i l a n a d 10 l e t v e d n o v r o k a h z d r a v n i k a i n v s l e d t e g a t e l e s n o i n d u š e v n o o s l a b l j e n a, a k o n e b i b i l a o d k o g a n a g o v a r j a n a n a t o. J e l i m o g o č e v e r j e t i, d a b i s e b i l t o ž e n e c L e o p o l d M a u r o n e r, k i z a- s e d a t a k o o d l i č n o s o c i j a l n o m e s t o, t a k o r e k o č p u s t i l p r i s i l i t i, d a s k l e n e v i t i l a c i j s s v o j o v a- r o v a n k o i n d a n i i m e l v v s e j t e j s t v a r i d r u- z e g a p o s l a, r a z u n t e g a, d a j e p o d p i s a l t o z a-

devno pogodbo, v kar je bil — kakor je sam izjavil — pozvan od svojega odvetnika potem, ko je bilo že vse zagotovljeno in da se je dal k temu koraku pogovoriti po svoji varovanki, če tudi mu je bila stvar popolnoma indiferentna in mu ni nudila nikake koristi?

Je-li mogoče, da se izvrši takov važen čin, ne da bi o tem kaj uplivala odgojiteljica, kateri je bila deklica izročena? Jaz mislim, da ne in upam, da boste tudi vi gospodje sodniki tega menenja in boste več verjeli onemu, kar je povedala tožiteljica, ki Vas je morala pridobiti s svojo priprostostjo in nujnostjo, nego temu, kar so pripovedovale zdrele in skušene osebe, katere, ako je res, kar je povedala tožiteljica, imajo vse vzroke, da tajijo. Po vsem tem hočem Vam prihraniti nadlego, da bi Vam ponavljal vse to, kar je že obseženo v tožbi, kar sem jaz ponovil v razlaganju tožbe in ki je bilo popolnoma potrjeno po izvajanjih tožiteljice na njenem zaslišanju. Ako ste se Vi gospodje sodniki prepričali, da vse to, kar je izvajala tožiteljica, odgovarja resnici, morate priznati, da je bila tožiteljica s krivimi zatrjevanji dovedena do tega, da je naprosila polnoletnost in da je sklenila pogodbo o vitaliciju, in morate vsprejeti zahtevo, da se anulira proglašanje polnoletnosti, ter zahtevo, da se anulira pogodba o dosmrtnem užitku vsled vzrokov, navedenih v tožbi, katerih ni treba tukaj ponavljati.

Ta kriva zatrjevanja niso obstala samo v tem, da so jo prepričevali od vseh strani, da je dogovorjena renta popolnoma zagotovljena, temveč tudi v tem in še posebno v tem, da so prepričali tožiteljico, katera vsled pomanjkljive izobrazbe in vsled svoje mladosti ni mogla pojmiti, koliko bi jej lahko neslo nje premoženje —, da, ako sklene vitalicij, napravi dobro kupčijo, ker bo na ta način dobivala nena- vadno visoko rento, med tem ko se je jeje odvezelo vsenjeno premoženje za tako rento, ki se čisto lahko dobiva, ako se kapital porabi za nakup popolnoma gotovih vrednostnih papirjev, ali ako se izposodi kapital na istotako — gotove uknjižbe.

Pogodba, kakor se je sklenila nima torej značaja kake pogodbe o vitaliciju, temveč značaj pogodbe o podaritvi, o kateri pa se ni nikoli govorilo med strankami in se bo morala ta pogodba radi tega anulirati.

Ali naj grem še dalje, da dokazem, da se bo morala pogodba uničiti tudi v slučaju, ako bi se vsa izvajanja tožencev in njih prič priznala za neresnična, — t. j., da je tožiteljica sama silila v sklep pogodbe — in sicer iz sledečih razlogov. Predvsem, ako je sploh res, da se je mogla v glavi mladoletne deklice poroditi misel, da se odreče vsemu svojemu premoženju, se mora sklepati iz tega, da se je v njenih možganih pojavila boleštna pomanjkljivost in v tem slučaju je sveta dolžnost onih, ki jo obkrožajo, in onega, ki je njen varuh, da jo obvaruje koraka, ki jo mora oškodovati. Ako bi pa bila gojenka še nadalje vstrajala pri taki zahtevi, ni dovolj, da sta odgojiteljica in varuh zavzela pasivno stališče, temveč je bila njiju dolžnost, da bi jej bila stopila nasproti z odločnim — ne! Jaz sem prepričan, da, ako bi bila hotela tožiteljica skleniti tako pogodbo s kako drugo osebo, bi se bila toliko nje odgojiteljica Terezija Stengle, kolikor njen varuh Leop. Mauroner odločno uprla temu.

V takem slučaju ne bi bila zahtevala le previdnost, temveč bi bilo v dolžnost varuhu, da bi zaprosil za podaljšanje nje mladoletnosti, ne pa za skrajšanje iste.

(Pride še.)

Šolska veselica deške štirirazrednice pri sv. Jakobu. Na šolskem vrtu se je sv. Petra in Pavla dan vršila prelepa šolska veselica. Navzoče je najprej pozdravil gospod Mihael Kamušič. Med drugimi je v kratkih potezah opisal križevi pot slovenske šole v Trstu. Štirinajst let je že — je rekel govornik — odkar so slovenski rodoljubje tu pri sv. Jakobu ustvarili to malo postojanko: slovenski vrtec kakor prvo svetišče zapuščenim slovenskim otrokom v Trstu. Da je bila ta šola potrebna, dokazuje deška in dekliska štirirazrednica, ki je leto za letom prenapolnjena otrok in to dokazujejo tudi nezdrave šolske razmere v Trstu! Najbolj pa je to potrebo izzvala zastarelost našega šolskega zakona, zahtevajočega, da mora biti šola oddaljena vsaj 4 kilometre ali uro hoda.

Seve, za laške šole v Trstu ne velja ta določba. Oni imajo šolo za vsakim oglom. Le za nas siromašne Slovence velja to. O tem priča prošnja slovenskih starišev, ki že blizu 20 let leži nerešena na vladnih mizah. Potrebo slovenske šole dokazuje sosebno tudi neprestano in vedno nasilnejše potujčevanje naših otrok v mestu in po okolici. Naš narod pa se je jel zavedati, da je kategorična potreba, da se v Trstu Slovenci ohranimo, da na podlagi materinega jezika pripravimo svojo mladino za bodočnost. Ta in mnogo drugih sila važnih vzrokov je, ki silijo naše rodoljube, da podpirajo našo šolsko družbo sv. Cirila in Metoda. Pomislite rodoljubi: ako binaš zavod propadel prej, nego si izvojujemo slovensko šolo v Trstu, bilo bito usodepolno za naš obstanek natej važni in krasni zemlji! Bila bi strašna škoda sramota za naš narod, ker bi dokazovalo, da Slovenstvo v Trstu umira — česar pa, tega se nadejamo, pravični Bog ne dopusti.

Potem je govornik še z raznimi izgledi iz drugih narodov dokazoval, da imamo mi Slovenci v Trstu pravico zahtevati, da se naša mladina vzgaja v slovenskem duhu in na podlagi materinščine. Dovolj imamo izgledov, kaj delajo odpadniki naroda: kako zaničujejo svojo mater, svoj j-zik, svoj rod! Ali naj torej mirno gledajo, kako nam deco tirajo v iredentizem? Ne! Mi spoštujemo vseh mi ne zaničujemo nikogar, ali izdajalcev naroda ne moremo trpeti! Izdajalec domovine je med vsemi grešniki največji. Da se torej ta naša trdnjava ne podere, podpirajmo družbo sv. Cirila in Metoda! Spominjajmo se je ob vsaki priliki! Nadejam se tudi, da nas rodoljublje širom domovine ne zapusti v težki uri. V to pomozi Bog in požrtvovalnost slovenska!

Potem se je vršil program. Otroci so nastopali, da je bilo veselje gledati in poslušati jih. Učenec Mevla je prav dobro deklamoval »Potepna šolarja«, če prav je še le zadnji dan skočil na mesto obolelega drugega učenca. Kaj navdušeno je učenec Karg deklamoval Virkovo pesem »Vrli Slovence«. V šaloigri »Robinson« so nastopili učenci: Mevla, Brezovec, brata Trampuš, Pole, Prinčič, Malalan in Baveer. Gospica Delkin je res izborno izurila dečke. Igrali so z razumom in pogumom. (Zvršetek pride.)

Kazenska razprava Cusina proti Camberju in Giacomelliju. Včeraj se je vršila pred tukajšnjim porotnim sodiščem prva razprava v seriji kazenskih razprav, ki se vrše proti urednikoma lista »Avanti«. Camberju in Giacomelliju. Prva razprava je bila na zahtevno dra. Cusina. Predsedoval je svetnik Petronio, tožitelja je zastopal odvetnik dr. Baseggio, toženca Rih. Camberja odvetnik dr. Gregorin. Toženec Giacomelli ni bil navzoč na razpravi, ker ga sodišče ni našlo, da bi mu bilo dostavilo poziv. Rih. Camber je bil obdolžen, da je kriv, da se je v njegovem listu priobčil članek, ki je zasramoval dra. Cusina z besedo »pirulice« in drugimi psovskami. Med zasliševanjem je izjavil Camber, da on ni niti lastnik niti glavni urednik lista, temveč da ima le administracijo v svojih rokah; glavni urednik da je Giacomelli, lastnik pa neka druga oseba. Trdil je, da je obtožnica pomanjkljiva in nepravilna. Odvetnik dr. Baseggio je zastopal tožbo dra. Cusina v jedno uro trajajočem govoru, ki je bil poln raznovrstnih fraz, a zelo ubog na argumentih.

R. Camber je v svojem obrambnem govoru zatrjeval, da se tekom razprave ničesar ni dokazalo, kar je v obtožnici; dokazoval je, da one besede, ki so bile v »Avantiju« naperjene proti dru. Cusinu, niso žaljive in je slednjič ponovil svojo prejšnjo izjavo, da je bil Giacomelli glavni urednik lista in moralno odgovoren za vsebino onih člankov. Po kratkem in prepričevalnem obrambnem govoru toženčevega branitelja dra. Gregorina in repliki dra. Baseggia odstranili so se porotniki v svojo sobo in pritrdili z večino glasov na vsa tri postavljena vprašanja, vsled česar je sodni dvor obsodil Camberja na 4 tedne zapora. Obsojenec je izjavil pritožbo ničnosti.

Ne kupujte srečk na obroke pri tujih, inozemskih bankah! Kakor smo svoječasno opozorili svoje čitatelje, je kupovanje srečk na obroke pri inozemskih bankah skrajno nevarno, ker se navadno izgubi vse, kar se je plačalo na račun in se nikoli ne dobi srečke. Včeraj je nek Alojzij C.

naznanil tukajšnji policiji zopet enak slučaj. Plačal je neki Amsterdamski banki že 84 kron na račun neke srečke in ko je ponovno zahteval, naj mu pošljejo srečko proti povzetju, ni dobil ne srečke ne odgovora.

Zakonska sreča. Neki stražar je spremljal včeraj na zdravniško postajo 45-letnega voznika Erminija B., kateremu je njegova soproga, ker je bil pijan, zagnala lonec v glavo in ga s tem ranila.

Požar na ruskem parniku »Mandžurija«. Včeraj zjutraj se je na ruskem parniku »Mandžurija«, zasidranem pred ladjedelnico S. Mareo, vnela zaloga oglja. Parnik je zgradila ista ladjedelnica. Požar je, kljubu pridnemu gašenju, trajal ves včerajšnji dan in ne vemo še sedaj, je-li pogasjen ali ne.

Znamenito aretiranje. Oficijal Titz je aretirjal včeraj, s pomočjo drugih policistov, 40-letnega čevljarja Frana Marinuzzo iz Vodajana, ki je na sumu, da je krivec nekega umora, ki se je pred časom dogodil v Milanu. Neznani zločinec je bil takrat od milanskega porotnega sodišča in contumaciam obsojen na 18-letno ječo.

Dražbe premičnin. V četrtek, dne 4. julija ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Acquedotto 46, hišna oprava; ulica Sette Fontone 37, konji; ulica Sanità 8, bicikel in zlata ura; ulica Kandler 3, hišna oprava; ulica Fabbio Severo 32, konji in vozovi; ulica Chiozza 7, železna blagajna; ulica dell'Istria 310, krčmarska oprema.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 24.5, ob 2. uri popoldne 27.0 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 755.8. — Danes plima ob 10.52 predp. in ob 9.36 pop.; oseka ob 4.7 predpoludne in ob 4.13 popoldne.

»Tržaški Sokol« naznanja, da je moral svoj namerjani izlet v Devin, določeni za 7. t. m., odložiti na dan 15. avgusta, in sicer radi nastalih nepremagljivih ovir.

»Gospodarsko društvo na Kontovelju«, naznanja, da bo imelo v nedeljo dne 14. t. m. izredni občni zbor za izvolitev odbora (načelnštva in nadzornštva).

Volilno zborovanje prične točno ob 4. uri popoldne v društveni dvorani. Načelnštvo.

Vesti iz ostale Primorske.

× Huda nesreča se je dogodila v petek na vojni ladiji »Fran Josip I.«. Imeli so strelne vaje s topovi. Neki top, ostro nabasan, se ni hotel takoj užeati. Odprli so torej zadnjo stran, da bi izvlekli slabi naboj. V isti hip pa se je top užgal in ogenj je šinil skozi zadnjo odprtino poslužujočemu mornarju v prsa in lice, usmrtilviši ga na licu mesta. Drugemu mornarju so opaljane oči in dva druga sta lahko ranjena. Ranjenci so: dva Dalmatince in dva Istrana. Take nesreče se dogajajo neredko; zato bi morali predpostavljene častniki paziti, da eventualnih pogrškov o fabrikaciji prahu in orožja ne bi ljudje morali plačevati najdražje: s svojim življenjem.

Vesti iz Kranjske.

* Voz s senom pogorel. Predvčerajšnjim je pod Gabrkom pogorel velik voz sena. Rešili so v naglici le — konje. Na vozu je bil lastnik Josip Gržel iz Hraš pri Postojni in več ženskih, ki so se vozile v Trst s svojo barantijo. Kakor lastnik voza in sena, tako so tudi revne ženske zgubile vse, kar so imele na vozu. Več previdnosti!

* Najden mrtvec. Nekega P. Krava so pogrešali 25 dni. Sedaj pa so njegovo truplo našli v Savi pri »Beričevem«. Na pokojnega je bil izvršen napad isti večer, ko sta bila Barnum in Beiley v Ljubljani. Orožništvo zasleduje storilce in je nekaj sumljivih oseb že pod ključem.

* Za pogorelece vasi Mraševo je cesar iz svoje blagajne daroval 2000 kron.

* »Glasbena Matica« v Ljubljani naznanja svojim členom, da izda za društveni leti 1900/1901 in 1901/1902 kakor premijo svojim členom v dveh delih vslovensko opero Antona Försterja »Gorenjski slavček« v klavirski upravi s popolnim tekstom in sceničnimi opazkami. Prvi del opere se že tiska in se razpošlje členom tekom letošnjega poletja.

* Izseljevanje v Ameriko. Meseca junija t. l. je odpotovalo z ljubljanskega južnega kolodvora v Ameriko 197 oseb. Zaradi nameravanega izseljenja pred izpolnitvijo vojaške dolžnosti je bilo aretovanih 6 oseb. Tudi je bil jeden agent za izselenje prijet.

Razne vesti.

Poskus samomora obsojenca na smrt. Kmeti Kirila Lesyka je sodišče v Ljubli obsojilo na smrt, ker je umoril svojo lastno ženo. Sedaj pa poročajo ljubliški listi, da je Lesyk v svoji celici razbil šipo in da si je s črepinjami hotel prerezati vrat, tako, da je v smrtni nevarnosti. Prenesli so ga v bolnišnico za inkvizite.

Brzjavna poročila.

Spopadi na črnogorsko-turški meji. CETINJE 3. (B.) Glasom poročil, došlih vladnim krogom, je položeno v Gusinju jako nevarno. Turki da so zasedli vas Brezovice, prepodivši vse krščansko prebivalstvo, ne izvzemši žen in otrok. Velik del izgnanih so prišli preko meje na Črno goro.

Odstop višega prokuratorja Pobjedonoseeva?

BUDIMPEŠTA 3. (B.) »Magyar Hir-lap« javlja: Na vprašanje, stavljeno mu od strani tega lista, je izjavil viši prokurator ruskega sv. sinoda, Pobjedonoseev, da je povsem krivo ono sporočilo o njegovem skorajšnjem izstopu, ker na najvišem mestu niso odobraval njegovega vedenja nasproti dijaškemu gibanju v Rusiji.

Grozna vročina v Združenih državah.

NEW-YORK 2. (B.) Današnji dan je bil najbolj vroč, kolikor smo jih sploh doživeli tukaj. V Mariattanu in Broklynu je med polnočjo in 3. uro popopoludne umrlo 62 oseb vsled vročine. Mnogo tovarn in prodajalnic je ustavilo svoje delovanje. Vse bolnišnice so napolnjene. Kakih 19.000 ljudi je prenočevalo na planem. V kolikor je znano tu, je v zadnjih 24 urah v Filadelfiji umrlo vsled vročine 24 oseb, v Pittsburgu pa 40.

Ustaja na Kitajskem.

LONDON 3. (B.) Listu »Times« javljajo iz Simle včerajšnjega dne: Glasom nekega sporočila od meje kneževine Sikkin so v Tibetu nabili na zidove edikt, podpisan od cesarja in cesarice-vdove kitajske, s katerim se naznanja javno, da so v severnem Kitaju zmagale evropske vlasti, in s katerim se ukazuje, naj priznajo življenju misijonarjev in h krščanstvu prestopivših Kitajcev.

Velikanska rastava pohištva in tapečarij. Izvenredno ugodne cene. **VILJEM DALLA TORRE** v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana.) — Moje pohištvo donese srečo. —

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI z omejenim jamstvom naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela **prvo slov. zalogo pohištva** iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici **Antona Černigoj-a** katera se nahaja **v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1.** (na desni strani cerkve sv. Petra). **Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.**

Aleksander Levi Minzi Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst. **T R S T** TOVARNA: Via Tesa, vogal Via Limitanea ZALOGE: Piazza Rosario št. 2 (šolsko poslopje) in Via Riborgo št. 21 Velik izbor tapečarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih. **Cene brez konkurence.** ILUSTROVANI CENIK ZASTONJ IN FRANKO Predmeti postavio se na parobrod ali železnico franko.

Rojaki, Rojakinje !

Že zopet stojimo na pragu znamenitega praznika, godu slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda in pripraviti se nam je, da ju dostojno počastimo. Pa kako naj storimo to, ko nas naši zakleti nasprotniki na vsej črti v tem ovirajo in to še celo oni krogi, katerih dolžnost bi bila iti nam v tem obziru na roko. Da, nobeno sredstvo ni sovragom presramotno v preganjanju sv. blagovestnikov in nju častilcev ! A čim huji so njih naskoki tem pogumnejši bodi naš upor. Kje naj iščemo vpore in spodbuje za to ! **Šola** in zopet **šola** je ona iskra, ki vnema srca naše mladine do rodu in domovine svoje, ter vzgaja nam nevstrašenih bojevnikov za našo sveto stvar, ki bodo popolnjevali naše bojne čete in končno izvojevali naše pravo. Tedaj nam bode mogoče praznovati god bratov sv. Cirila in Metoda po svoji volji.

Zato pa bodi naša prva dolžnost, da si zagotovimo to važno šolsko postajanko, pri sv. Jakobu v Trstu s tem, da pridno nabiramo in donašamo denarne prispevke za vzdrževanje in razširjenje iste.

Vsak zaveden rojak in rojakinja naj toraj počasti god naših svetih zaščitnikov z že običajnom

Ciril-Metodovim darom.

V ta namen je sklenil odbor tržaške podružnice, da razpošlje rodoljubom v mesto in po deželi nakaznice potem »Edinosti« in pod zavitkom. Vsak, ki dobi nakaznico naj blagovoli vrniti jo z majnim ali večim zneskom.

Pošlje naj pa ne samo kar vtrpi sam, ampak naj nabira v krogu svojcev, tovarišev, prijateljev in znancev. Pa tudi drugi rojaki in rojakinje, ki niso prejeli nakaznic naj pridno nabirajo z označeno svrho, saj nam je dobro došel še tako majhen dar.

Darovi, kateri se bodo objavljali v »Edinosti« naj se blagovole pošiljati podružničnemu blagajniku, gosp. Simonu Skrinjar, uradnik »Tržaškega podpornega in bralnega društva« v Trstu, ulica Stadion št. 19.

Načelnništvo

moške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

„Edinost“

se prodaja razven že v znanih tabakarnah tudi J. Kramar v Rojanu in Hrast, tobakarna Via Poste nuove (zraven prodajalnice Smolars.)

Restaurant SILBEREGG

Via Ghenga št. 9 A.

■ najugodnejša gostilna ■

PLZENSKO PIVO SILBEREGG
po 24 novč. liter.

Namizna vina in v buteljkah
zajamčeno pristna

Izvrstna italijanska in nemška kuhinja.
Kosila in večerje od 20. novč. više.

Pivo v buteljkah

iz zaloge

SILBEREGG (G. E. POHLY),

Via Zovenzoni št. 2.

Tam se nabavljajo tudi najpristnejša
vina: opollo, istrsko črno in belo.

Albert Brosch

Trst. — Via S. Antonio 5. — Trst.

■ Kožnar in izdelovalec kap ■

Odlikovani na razstavi v Trstu 1882.

Velika zaloga kožuhovine in kap za civilne in vojaške osebe.

Izvršuje poplave z vso točnostjo in skrbjo
ter shranjuje vse kožuhovine in obleke za zimo
z jamstvom proti molem in ognju.

Važno oznanilo!

Podpisani smatra si v dolžnost javiti, da se
VINA iz VISA, KASTELOV pri SPLITU, ISTRE
in BELA VINA iz VISA, ki se prodajajo v njegovi
zalogi, analizirana in stavljeni pod stalno kontrolo
zavoda za kemično analizo, ovlaščena od c. kr.
avstrijskega ministerstva. Zato se stavlja na vse sode
in boteljke kontrolna in garancijska znamka št. 137.
To določilo je izdalo visoko c. kr. notranje mini-
sterstvo radi pregleda kvarjanja vina, ki stavlja v
resno nevarnost ljudstvo.

Kdor si torej vkupi vino v moji zalogi, je
gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovij, nego
da je vino čisto in naravno, da se sme z mirno vestjo
dajati bolnikom in konvalescentom, ker analizacijad
zavoda stavlja pod svoje varstvo samo ona vina, ki
so čista in imajo vso potrebno vsebino, ki jo morajo
imeti najfinjša vina.

CENE:

Istrski teran	liter po 32 novč.
Vino iz Kastelov pri Splitu	34
Fino vino iz Vise	34
Vino Opollo	38
Belo vino iz Vise	40

Zahtevajte vselej jamstveno znamko.
Josip Tami
ulica Legna št. 6 (Dvorišče)

Nova mlekarina pristave v Kočah
vzdobiva vsak dan
sveže mleko, smetano in stročeno smetano. Ulica S.
Giovanni št. 3 v Trstu.

Prodaja vina „Ai Maestri“

v ulici Valdivivo št. 7. Od danes naprej se prodaje
istrski teran po 32 novč., za na dom po 30 novč. liter.
Rebula iz Brd po 32 novč. liter. Vinski očet po 12
novč. liter. Mrzle jedi v velikem izboru vedno pri-
pravljene. Pivo I. vrste po 20 novč. liter. Na debelo
po zelo ugodnih cenah.

V Komnu v privatni hiši se oddajo v
najem 2 veliki, lepo meblirani
sobi, pripravi za letovišarje. Poizvedbe pri I. Dru-
govka v Komnu.

Zaloga dalmatinskih vin iz last-
nih
kleti in istrski teran toplo priporoča cenjenim dru-
žinam, gg. krčmarjem in hotelirjem. Simeon Pav-
linović v Trstu, Via Chiozza 11.

Remeljni v velikem izboru, bukove debela
orehovina, jelovina, trd les vsake vrste, dogee
za parkete, bukovina, jelovi podovi, držala za
stopaljce.

Cene zmerne.

Viktor Miklavez

v Trstu Via Fonderin št. 10.

Prodajalnica jestvin.

Via Chiozza 12. — Trst.

Prodaja vsakovrstne jestvine kakor: kavo
sladkor, riž, testenine, fižol, krompir, maslo,
olje kis, nadalje mlo, razne konzerve sveče,
vino v buteljkah. Vsak dan sveži kruh.
Poštne pošiljke od 5 kg naprej po zmernih
cenah. Za obilen obisk se toplo priporoča
Jožef Staré, trgovec.

Ta sladna kava je priznana najboljša primes bobovi kavi, jako okusna in posebne redilne vrednost zatorej
naj se zahteva povsod le:

KAVA DRUŽBE SV. CIRILA IN METODAV LJUBLJANI.

MAL POLOŽI DAR DOMU NA ALTAR!

ZALOGA PRI IV. JEBACINUV LJUBLJANI.

Cenjene gospodinje
skusite da ta naša
izborna sladna kava
najde pot v vsako
slovensko hišo.

Ivan Semulič

TRST - ul. Belvedere št. 33. - TRST

priporoča slavnemu občinstvu v Trstu in okolici

kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in druge vrste,
iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v
vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

J. Pserhofer-jeve odvajalne kroglice

ože več desetletij povsod razširjene, in malo družin je, kjer bi manjkalo to lahko in
moli učinkujče domače sredstvo, katero priporoča občinstvu mnogo zdravnikov pri zlih
nasledkih slabega prebavljanja in telesnega zapetja. Teh kroglic, ki so tudi pod
imenom Pserhofer-jeve kroglice ali Pserhofer-jeve kri čistilne kroglice znane,
stane škatljica s 15 kroglicami 21 krajcarjev, 1 zavitek s 6 škatljicami 1
gld. 5 kr., pri prejšnji vpošiljavi zneska stane s poštnine prosto vpošiljati: 1 zavitek
1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr., 10 zavitkov
9 gld. 25 kr. — Navod uporabe je priložen.

Jedina izdelovalna in glavna razpošiljalna zaloga

J. Pserhofer-jeva lekarna

Dunaj L., Singerstrasse šte. 15.

Prosi se izrecno, „J. Pserhofer-jeve odvajalne kroglice“

zahtevati in na to paziti, da ima napis na pokrovu vsake škatljice na navodilu o uporabi
stoječi podpis J. Pserhofer in sicer z rdečimi črkami.

Balzam zoper ozeblino

J. Pserhofer-jev. 1 lonček 40 kr., s
poštne prosto pošiljati 65 kr.

J. Pserhofer-jev sok iz
ozkega trpotca razlizujoč, 1
steklenica 50 kr.

J. Pserhofer-jev balzam
zoper golšo, 1 steklenica 40 kr.
s poštnine prosto
pošiljati 65 kr.

Stoll-ovi Kola-preparati
izvrstno krepilo za želodce in žive, 1
liter kola-vina ali eliksirja 3 gld., 1/2 litra
1 gld. 60 kr., 1/4 litra 85 kr.

J. Pserhofer-jeva grenka
želodčna tinktura (preje živ-
ljenska

Razeu tu imenovanih preparatov so v zalogi še vse v avstrijskih časnihikih ogla-
šene tu- in inozemske farmacevtske specialitete ter se preskrbe vsi predmeti, katerih morda
ne bi bilo v zalogi, na zahtevanje točno in najceneje.

Pošiljke po pošti izvršujejo se najhitreje proti temu, da se prej vpošlje
denar, večje naročbe tudi proti povzetju zneska.
Če se prej vpošlje denar (najboljše s pošto nakaznico), potem
je poštnina mnogo cenejša, nego pri pošiljkih proti povzetju.

esenca imenovana.) — Lahko razstoplju-
ječe zdravilo, dražilnega in krepčujočega
učinka na želodec pri oviranem prebav-
ljanju. 1 steklenica 22 kr., 1 dvanaestica
steklenic 2 gld.

J. Pserhofer-jev balzam
zoper rane, 1 steklenica
50 kr.

Tannochinin-pomada
J. Pserhofer-jeva, najboljšo sredstvo
za rast las, 1 pušica 2 gld.

Zdravilni obliž za rane
pok. prof. Steudel-a, 1 lonček 50 kr., s
poštne prosto pošiljati 75 kr.

Univerzalna čistilna sol
A. W. Bulrich-a, domače sredstvo proti
slabi prebavi, 1 zavoj 1 gld.

Julij Redersen

izdelovatelj zdravniških pasov in ortopedičnih
aparatov.

Trst. — Via del Torrente št. 558-3. — Trst.
(Nasproti „Isola Chiozza.“)

Kirurški instrumenti, ortopedični aparati,
modrei, umetne roke in noge, berglje, erna-
nični pasovi, elastični pasovi in nogovice,
suspensori, elektroterapevtski aparati, aparati
za umetno dihanje ter predmeti za bolnike

Zaloga

predmetov za kirurški zdravljenja, angleški
predmeti od gumija in nepremočljivih snovij.

JAKOB BAMBIČ

trgovec z jedilnim blagom

Via Giulia št. 7. — Podružnica: Via Torrente 4.

Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij,
vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejega.

— Najfineje testenine, po jako nizkih cenah,
ter moke, žita, ovsu, otrobi. — Razpošilja na-
ročeno blago tudi na deželo na debelo in
drobno. — Cenike razpošilja franko.

Priporoča se pri najsolidnejšem delu in
o zmernih cenah.

Ugodna prilika.

V ulici Nuova, nasproti lekarni
Zanetti se nahaja velik izbor

NAOČNIKOV

v jeklu, niklu, zlatem aluminiju in
srebru iz najslavnejših tovarn s in pe-
riskopičnimi lečami od 25 novč. više.

Naočniki so zdravniško predpisani.

Moderne lorinjete vdelane v žel-
vino kost, dalnoglede za kopno, za po
morju in gledališče.

Termometri za mrzlico, baro-
metri in povečevalne leče po ugod-
nih cenah.

Sprejemajo se poplave.

Štefan Cruciatti

ornamentalni kamnosek

v Trstu, via della Pietà št. 25.

izvršuje iz istrskega mramorja in kraškega
kamnja vsakovrstna od najnavadnejšega do
najlepšega in kompliciranega dela.

Specijaliteta za napisne plošče in nagrobne
spomenike.

Velika zaloga slanege ali žaganega mramorja
v različnih merah belega ali barvanega.

Specijaliteta za pohištvo.

Sprejema naročbe za cerkve, altarje, kakor
tudi za podove bodisi bele ali barvane.

Vsaka naročba se izvrši točno in po ugodnih
cenah.

Oznanilo.

Kdor želi piti deželno-znani teran
iz Svetega pri Komnu iz kletij I. Della
Schiava, obrne naj se naravnost na
imenovano tvrdko, koja ga ima samo
25 hl po 64 stotink liter od 56 lit.
naprej, franko kolodvor v Nabrežini,
ali Tržačanom franko na dom brez
carine.

Tržačani vdobijo uzorec za po-
skušnjo pri g. L. Linassiju v ulici
della Caserma st. 7 a drugim ga pošlje
franko lastnik I. Della Schiava v
Svetem pri Komnu.

Tomsig Ludvik

v Gorici, ulica Morelli št. 30.

DELAVNCA

za pozlačevanje in dekoracije.

Sprejema vse v to stroko spadajoče
poprave, toliko za cerkve kolikor za
zasebnike. Velika in izbrana zaloga
latev za okvirje in drugih predmetov
po zelo nizkih cenah.

Pekarna in sladčičarna

JAKOB JURCA

TRST. — Molin a vento. — TRST.

Priporoča svoj 3 krat na dan zveži kruh,
vsakovrstne najfinejše sladčice, nadalje
fina vina v buteljkah in moko v velikem
izboru. Postrežba hitra in točna na dom.

100 do 300 goldinarjev

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu
v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez
kapitla in rizika z razpečevanjem zako-
nito dovoljenih državnih papirjev in srečk.
Ponudbe pod naslovom Ludwig Oester-
reicher v Budimpešti, VIII. Deutschgasse, 8.

Proti malokrvnosti, za rekon-
valescente in v obče za vse šibke
osebe kakor tudi blede deklice
se priporoča

Ravasinijev železnati kinin.

Sestavljen je iz racionalno izbranih
potrebni količin železa in delujočih
prvin kin na.

Vdobja se samo v

LEKARNI RAVASINI

v Trstu, Piazza della Stazione št. 3.

Poštne pošiljke s povzetjem.

IVAN KRŽE

Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst

Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste
iz zemlje, porcelana, železa, kostarja in stekla;
velik izbor pletenin in lesenega blaga. Lesene
pipe iz najboljšega tisovega lesa z gobo ali
tudi brez gobe.